

KURRENDA II.

Przemyskiego Konsystorza Biskupiego obrz. łac.

ROCZNIK 1867.

Wysokie c. k. Namiestnictwo wydało i rozesłało pod dniem 30. Grudnia 1866. dziennik ustaw i rozporządzeń krajowych, Część XIV. zawierającą następującą ustawę: Ustawa obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowukiem, dotycząca pokrycia kosztów stawiania i utrzymywania budynków kościelnych i plebańskich w parafiach wyznania katolickiego, tudzież sprawiania przyrządów i sprzętów kościelnych.

L. 203.

Ustawa dotycząca pokrycia kosztów stawiania i utrzymywania budynków kościelnych i plebańskich, tudzież sprawiania przyrządów i sprzętów kościelnych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Mego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam, co następuje:

§. 1. Koszta stawiania, utrzymywania i najmowania budynków kościelnych i plebańskich w parafiach wyznania katolickiego, koszta nabycia gruntu pod te budowy, oprócz tego wydatki na sprawianie i utrzymywanie przyrządów i sprzętów kościelnych, nareszcie wydatki bieżące, połączone z odprawianiem liturgii, pokrywane być mają przedewszystkiem z funduszu przeznaczonego specyalnie na te cele, tudzież przez te osoby, które są do tego obowiązane mocą fundacyi, umowy, albo też innego tytułu prawnego.

Tytuł zobowiązania stanowi o rodzaju i rozmiarze prestacyi.

§. 2. Jeżeli niema źródeł w §. 1. wymienionych, lub jeżeli z takowych tylko pewna część kosztów da się pokryć, natenczas na pokrycie w pierwszym wypadku wszystkich, w drugim zaś wypadku reszty potrzeb ściśle kościelnych należy najprzód użyć bieżącego dochodu kościelnego, jakoto: dochodu z obnoszonej podczas nabożeństwa tacy lub woreczka, dochodu za użycie światła, sprzę-

tów i aparatów kościelnych, dochodu za użycie dzwonów i t. p., dalej rozporządzalnego majątku lub dochodu ściśle kościelnego, a gdyby i te źródła na pokrycie kosztów rzeczonych nie wystarczały, pozwala się na cel wspomniony użyć majątku zakładowego, ściśle kościelnego, o ile takowy nie ma wskazanego sobie innego przeznaczenia i nie jest potrzebnym do pokrycia innych wydatków, które z dochodów majątku kościelnego opędzać się mają, z zachowaniem wszakże istniejących przepisów o sprzedaży i obciążeniu mienia kościelnego.

§. 3. Paroch jednak ma ponosić sam następujące koszta:

a) stawiania i utrzymywania budynków gospodarskich, znajdujących się w należących do jego dotacyi dobrach tabularnych lub częściach takichże dóbr, lub odrębnych od probostwa folwarkach, jeżeli dochód z probostwa pokrywa kongruę jego, i jeżeli niema źródeł przeznaczonych na ten cel, które w §. 1. wymieniono;

b) naprawy budynków mieszkalnych i gospodarskich, spowodowanej winą, niedbalstwem lub opieszałością parocha, jego sług lub domowników;

c) wydatki mniejsze na naprawę i utrzymanie budynków plebańskich, mieszkalnych i gospodarskich w dobrym stanie, jako to: na opłatę kominiarza, na wstawienie szyb, bielenie, naprawę pieców, drzwi, zamków i ram u okien, naprawę zwykłą dachu, wprawienie uszkodzonych części podłogi, utrzymanie ogrodzenia i t. p., jeżeli wydatki te w jednym roku kwoty 16 złr. nie przewyższają.

Wydatki pod lit. c) wskazane, 15 złr. rocznie przenoszące, ponosi paroch sam wtedy, jeżeli jego dochód czysty przynajmniej o 100 złr. jest wyższym od należącej mu kongruy, w przeciwnym zaś razie ponosi on z tych wydatków tylko takie, które jednorazowo nie przekraczają 10 złr.

§. 4. Do innych wydatków budowniczych przy plebańskich zabudowaniach mieszkalnych i gospodarskich przyczyniać się winien paroch wtedy, jeżeli czysty dochód z parochii nie jest mniejszy jak 400 złr., i nie mniejszy jak kongrua jemu należąca.

Od nadwyżki, przynoszącej ten dochód, opłacać winien paroch co rok do funduszu konkurencyjnego, a mianowicie od nadwyżki, nie przekraczającej 100 złr. 3%, od nadwyżki, nie przekraczającej 200 złr. 5%, od nadwyżki zaś większej 8%. Dotychczasowy obowiązek patrona do udzielania zwrotnej zaliczki dla pokrycia wydatków na parocha przypadających znosi się.

§. 5. Patron kościoła, o ile specyalne tytuły prawne inaczej nie stanowią, ponosi jednę szóstą część wydatku, jaki po strąceniu środków w §§. 1. 4. wymienionych i po strąceniu kosztów roboty ciągłej i pieszej pozostanie niepokryty.

§. 6. Posiadacz majątku, do którego przywiązane jest prawo patronatu, winien bez względu na wyznanie swoje religijne, wypełniać obowiązki nałożone patronowi niniejszą ustawą.

Biskup ponosi koszta patronatu tylko w tym razie, jeżeli w dyecezyi swojej wolno nadaje probostwo (libera collatione) w dobrach stołowych, patronatowi jego podległych.

§. 7. Duchowne korporacye winne przy parochiach do nich wcielonych ponosić wszystkie koszta w §. 1. wymienione, jeżeli nie udowodnią, że od pokrycia tych kosztów całkiem lub tylko w części są uwolnione.

§. 8. Wydatki nie pokryte środkami w §§. 1. i 7. wykazanemi, ponoszą ci parafianie, którzy należą do obrządku dotyczącego. Rozkład tych wydatków, przypadających na członków gminy, nastąpić ma według postanowień działu V. Ustawy gminnej w ten sam sposób, jak rozkład innych wydatków gminnych.

Jeżeli parafia składa się z kilku gmin, obszarów dworskich lub części tychże, natenczas należy, gdyby inna umowa nie nastąpiła, rozłożyć koszta na każdą gminę i na każdy obszar dworski w stosunku do podatków bezpośrednich, uiszczanych przez tych właścicieli obszarów dworskich lub ich części, tudzież przez tych członków gmin do parafii wcielonych, którzy do dotyczącego obrządku należą.

Gminie wolno z funduszów własnych pokryć w całości lub w części wydatki przypadające na jej członków.

§. 9. Kościoły filialne i zabudowania mieszkalne dla duchownych, którzy przy nich są exponowani, mają przy pomocy rozporządzalnego majątku koscielnego stawiać i utrzymywać ci, w których interesie kościoły te i zabudowania mieszkalne istnieć mają lub istnieją, jeżeli inne prawne zobowiązania w tej mierze nie zachodzą.

Okoliczność ta nie uwalnia ich wszakże, wyjąwszy osobną umowę, od obowiązku konkurowania do wydatków na kościół i budynki parafialne (§. 1.)

§. 10. Skarb Państwa, fundusz publiczny, stowarzyszenie lub gmina, mające własność nieruchomą w obrębie jakiej parafii katolickiej, przyczyniają się do zaspokojenia wydatków tejże parafii (§. 8.) w miarę podatków stałych, z tej własności opłacanych.

Jeżeli zaś ta własność leży w obrębie kilku parafii katolickich (jednego lub różnych obrządków,) wtedy należy przy wymiarze kwoty, z którą ta własność do każdej z tych parafii ma konkurować, przyjąć za podstawę tę kwotę podatkową, jaka wyniknie ze stosunku ilości parafian każdej z tych parafii, do liczby ogólnej parafian wszystkich parafii katolickich, w których obrębie wspomniona własność leży.

§. 11. Jeżeli wedle dotychczasowego zwyczaju połączone jest wolne pomieszkanie ze służbą organisty lub diaka, natenczas obowiązują co do stawiania i utrzymywania tegoż, przepisy niniejszej ustawy.

§. 12. Wydatki na pokrycie potrzeb kościelnych, z odprawianiem liturgii połączonych, a przy kościołach obrządku łacińskiego także wydatki na utrzymanie sług kościelnych, pokryte będą przedewszystkiem ze źródeł w §§. 1. i 2. wyrażonych. O ile zaś wydatki te nie dadzą się pokryć z tych źródeł, otrzyma paroch na pokrycie tychże od parafian kwotę ryczałtową, która łącznie z pokryciem, w §§. 1. i 2. wskazanem, nie może przenosić rocznie przy parafiach obrządku łacińskiego kwoty 100 złr., a przy parafiach obrządku greckiego kwotę 50 złr.

Rozłożenie na parafian dzieje się w miarę podatków stałych, jakie oni w obrębie parafii opłacają.

§. 13. Dla spraw tyczących się budowania nowych i utrzymywania istniejących budynków kościelnych i plebańskich, jakoteż dla załatwienia spraw konkurencyjnych ustanowiony będzie w każdej parafii komitet, złożony z pięciu członków.

Stałymi członkami tego komitetu są: paroch dotyczącego kościoła i patron wykonywujący prawo prezentacyi parocha, lub zastępca jego.

Jeżeli jest dwóch patronów, wtedy ci koleją, każdy przez lat trzy, są stałymi członkami komitetu.

Jeżeli patronów jest więcej jak dwóch, natenczas wybierają z grona swego jednego na członka komitetu na lat trzy.

Resztę, to jest trzech, a jeżeli patron nie wykonuje prawa prezentacyi parocha, czterech członków, wybierają na lat sześć strony konkurujące bezwzględną większością głosów.

W razie, gdyby większość przy pierwszem i drugiem głosowaniu nie została osiągniętą, uważani będą za wybranych ci, którzy przy drugiem głosowaniu największą otrzymali liczbę głosów; w razie równości głosów rozstrzyga los.

Członkowie komitetu pełnią swoje obowiązki bezpłatnie; tylko połączone z tą czynnością wydatki w gotówce mają być im zwrócone.

§. 14. Komitet ma sobie poruczony nadzór nad budynkami kościelnemi i plebańskiemi czuwa nad ich budową i utrzymaniem w dobrym stanie i zarządza wszystko to, co w tym względzie za stósowne uzna.

§. 15. W przypadkach uznanej przez siebie potrzeby użycia środków, §§. 1. i 2. niniejszej ustawy wskazanych, komitet zawiadomi o tem ordynaryat właściwy celem stósownego zarządzenia.

W przypadkach zaś uznanej potrzeby zebrania funduszów w drodze konkurencyjnej komitet winien udać się za pośrednictwem właściwego ordynaryatu do politycznej władzy powiatowej o przedsięwzięcie pertraktacyi konkurencyjnej, która przez tęż władzę, na podstawie już udzielonych lub przedłożyć się mających planów, kosztorysów i wykazów funduszów rozrządzalnych rozpoczętą i ostatecznie przeprowadzoną być ma.

§. 16. Do pertaktacyi konkurencyjnej wezwane będą wszystkie do konkurencyi obowiązane strony z równoczesnem ostrzeżeniem, iż na wypadek niestawienia się uznane będą za przyzwalające na zamierzoną budowę, tudzież iż do dodatków na nie wypadających pociągnięte zostaną.

Patron ma prawo użycia w miejsce swoje umocowanego do tej czynności zastępcy.

Przy rozprawie konkurencyjnej ma jeden głos każda w moc fundacyi, umowy lub ustawy do konkurencyi obowiązana strona, a mianowicie: ordynaryat, paroch, patron, każdy obszar dworski, z każdej gminy pełnomocnik obrany bezwzględną większością głosów przez parafian tegoż samego obrządku, prawo wyboru w gminie mających. Każdej z tych stron należy się głos bez względu na to, czyli w danym razie przyczynia się lub nie przyczynia się do pokrycia kosztów.

Do powzięcia uchwały potrzebna jest bezwzględna większość głosujących.

§. 17. Przy pertraktacyi zastanowić się należy nad koniecznością budowy, nad planem i kosztorysem, niemniej nad ilością i sposobem wpłaty lub prestacyj, przez konkurentów uiścić się mających, i ustanowić takowe według możności za zgodnem porozumieniem interesowanych.

§. 18. Polityczna władza powiatowa załatwia pertraktacye i rozstrzyga zachodzące zażalenia z zachowaniem wolności odwołania się do władz wyższych.

§. 19. Akta ostatecznie załatwionej pertraktacyi konkurencyjnej polityczna władza powiatowa odstępuje komitetowi, który w przekazanym sobie zakresie, jako organ uchwalający i nadzoru-

jący w sprawach konkurencyi kościelnej, obejmuje zarazem kierownictwo i przeprowadzenie budowy, tudzież utrzymywanie dotyczących rachunków.

Co do sposobu przeprowadzenia budowy, kosztów i żądania datków w pieniądzach, materyałach lub prestacyj w naturze i t. p., komitet ściśle do prawomocnie powziętych przy pertraktacyi konkurencyjnej postanowień stósować się powinien.

Komitet ustanawia preliminarz i sprowadza rachunki roczne. Uchwały jego zapadają bezwzględną większością głosów, są dla wszystkich konkurujących obowiązującemi, a powzięte w skutek prawomocnej uchwały pertraktacyi konkurencyjnej w razie potrzeby wykonywane będą za pośrednictwem politycznej władzy powiatowej.

§. 20. Komitet wybiera zpośród siebie przewodniczącego, który jest organem wykonawczym.

Przewodniczący układa preliminarz, składa rachunki i utrzymuje kassę zostającą pod jego zamknięciem, do której drugi klucz ma mieć jeden z członków komitetu.

Każdemu konkurującemu wolno wglądać w sprawdzone rachunki.

Po skończonej budowie lub restauracyi, do których konkurencya bądź datkiem w pieniądzach, w materyach lub prestacyach pociągniętą została, winien przewodniczący komitetu bezzwłocznie zakończyć rachunek względem wszystkich dochodów i wydatków na ten cel użytych.

Komitet po powziętem przekonaniu o dokładnem wykonaniu budowy rachunek pod solidarną członków odpowiedzialnością załatwi, i o takowym obowiązanych do konkurencyi z tem oznajmieniem zawiadomi, iż tenże u miejscowego parocha przejrzanym być może, że konkurenci mają prawo wnoszenia przeciw niemu zarzutów przed władze polityczne w ciągu trzech miesięcy od chwili otrzymamanego zawiadomienia, że wreszcie w razie przeciwnym rachunek za załatwiony uznany zostanie.

§. 21. Zażalenia lub odwołania się od uchwał komitetu powziętych w skutek przeprowadzonej pertraktacyi konkurencyjnej rozstrzyga władza polityczna.

Co do terminu odwołania się, tudzież co do prawa Rządu nadzorowania komitetu i rozwiązania onegoż, obowiązują przepisy ustawy gminnej.

§. 22. Dotychczasowe przepisy, tyczące się przedmiotu tą ustawą objętego, znoszą się, o ile się nie zgadzają z niniejszą ustawą.

Wiedeń dnia 15. Sierpnia 1866.

Franciszek Józef, m. p.

Hrabia **Belcredi,** m. p.

Z najwyższego polecenia:

Bernard kawaler de **Meyer,** m. p.

Ustawę tę podajemy do wiadomości i zastósowania się WW. XX. Plebanom i Rządcom kościołów z tem oznajmieniem, że text ustaw i rozporządzeń krajowych w r. 1866. wydanych i w dzienniku ustaw zawartych, które atoli ściśle kościoła nie dotyczą, w oryginale po jednym exemplarzu do Przew. Urzędów Dziekańskich przesłanym został w tym celu, ażeby via cursoria do wiadomości WW. Duchowieństwa podane, a potem w aktach dekanalnych przechowane były.

Przemyśl 21. Stycznia 1867.

L. 214.

Zmiany w ustawie o uzupełnieniu armii, a mianowicie tyczące się zakazu zawierania małżeństw.

Jego Ces. Król. Apostolska Mość rozporządził najwyższem postanowieniem z dnia 28. Grudnia 1866. (Dziennik Ustaw P. P. z dnia 5. Stycznia 1867. Cześć II.) w Ustawie z dnia 29. Września 1858. o uzupełnieniu armii niektóre zmiany.

Mianowicie §. 2. wyż rzeczonego Ces. Król. rozporządzenia powiada:

Określony w §. 3. (Ustawy z dnia 29go Września 1858.) obowiązek służby wojskowej zniża się do lat trzech.

§. 3. W ustępie pierwszym orzeka, iż §. 5. dawnej ustawy się znosi, a natomiast się stanowi, iż wszyscy obowiązani do stawienia 1, 2. i 3ciej klasy wieku uznani za zdolnych do służby wojskowej, bezwarunkowo mają być wcieleni do armii. —

Względem zawierania małżeństw stanowi §. 6. co następuje:

Zakaz wstępowania w związki małżeńskie zawarty w §. 8. dawnej ustawy obowiązywać będzie w przyszłości i tych, którzy trzeciej klasy wieku jeszcze nie przekroczyli.

A zatem urodzeni w r. 1844. mężczyźni, jako do trzeciej klasy w bieżącym roku należący, a mający być do wojska powołani, nie mogą bez wykazania się pozwoleniem ze strony politycznej władzy do zawarcia małżeństwa być przypuszczeni.

§. 8. Warunek określony w §. 13. a. a. ogranicza się do obowiązanych do służby w linii w pierwszej rezerwie. Przyznane w tymże §. (13.) pod liczbą 4. uwolnienie dotyczy dopiero tych, którzy wyszli z trzeciej klasy wieku.

§. 9. Przyznane w §. 18. do 21. włącznie uwolnienia od obowiązku służby wojskowej zniesionemi zostają.

§. 10. Stale urlopowani jako też należący do rezerwy podlegają do powołania swego pod chorągiew, tak w sprawach cywilnych, jako też i karnych, o ile się niedopuścili zbrodni lub przestępstwa wojskowego, pod jurysdykcyą Sądów cywilnych.

Jeżeli zaś przebyli już trzecią klasę wieku, ze względu na przynależność wojskową żadna nie zachodzi przeszkoda ich ożenieniu się bez uszczerbku atoli dla obowiązku służby w wojsku.

Powyższe rozporządzenie obowiązuje od dnia publikacyi. Co niniejszem do wiadomości i zastósowania się, mianowicie zaś względem §. 6. WW. Ks. Plebanom i Rządcom kościołów podajemy. Ponieważ do dziś nieotrzymaliśmy z Wysokiego c. k. Namiestnictwa zwykłej liczby egzemplarzy powyższej Ustawy, przeto później takową WW. Urzędom Dziekańskim celem udzielenia jej księżom kondekanalnym via cursoria roześlemy.

Przemyśl dnia 23. Stycznia 1867.

L. 204.

Dalszy ciąg pobożnych ofiar na cele religijne.

Na skarb Ojca św.: z parafii Lubatowa, 3. złr.

Na kościół w Bieczu: z Dekanatu Samborskiego, 5 złr.

Na kościół w Żółkwi: z Dekanatu Brzosteckiego 5 złr.

Na Dominikanki w Wielowsi: z Dekanatu Jasielskiego 2 złr. 50 ct.

Nie możemy przy tej okazyi od oznajmienia Wam WW. Bracia, że od 16. Kwietnia 1866 r. w którym odesłaliśmy zebraną kwotę na skarb Ojca św., którą w kurendzie II. L. 801. podaliśmy do wiadomości Waszej, od owego czasu zbyt mało ofiar wpłynęło na poratowanie wspólnego Ojca wiernych, Namiestnika Chrystusowego, jedynego stróża prawdy i sprawiedliwości na tej ziemi.

Wzywamy Was przeto Najmilsi w Chrystusie Bracia i Synowie Nasi, do gorliwszego popierania tej świętej jałmużny dla jedynego obrońcy uciśnionych braci naszych, pod srogiem prześladowaniem Szyzmy jęczącym. Zanosicie z owieczkami swemi modły za Ojca św., przydajcie do nich miłosierdzia uczynek, jałmużnę, abyście otrzymali od Pana miłosierdzie.

Przemyśl dnia 23. Stycznia 1867.

ANTONI JÓZEF,
Biskup.

Z Konsystorza Biskupiego obrz. łac.

Przemyśl dnia 23. Stycznia, 1867.

KS. IGNACY ŁOBOS,
kanclerz.

Drukiem L. D. Stœgera w Jaśle 1867.

Komitet
Koscielny.
parafialny.